

18. december 2020

Sagsnr. 19/07406

Klagenr. 1004867

KSV/HALKO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE MED ÆNDRINGER af revurdering af miljøgodkendelse til et svinebrug i Aalborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33,¹ og husdyrbruglovens § 39, jf. § 41, jf. § 76, stk. 1.²

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Aalborg Kommunes afgørelse af 16. august 2019 om revurdering af miljøgodkendelse til et svinebrug på A 1 , 9240 Nibe, med følgende ændringer:

Vilkår R1 ændres til:

”Totaldeposition med ammoniak til kategori 1-natur må maksimalt være 0,2 kg N/ha årligt ved udgangen af 2021. Kategori 1-natur fremgår af bilag 1 og skema 4 i revurderingen. Redegørelse og dokumentation for, at kravet til ammoniakdeposition opfyldes, skal indsendes til tilsynsmyndigheden ved udgangen af 2021.”

Desuden ændres vilkår 6 til:

”Husdyrbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 4.600 slagtesvin (31-102 kg) i staldsystemet drænet gulv + spalter (33 % / 67 %), svarende til i alt 108,6 DE.”

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 af lov om miljøbeskyttelse.

² Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet³ og gebyrbekendtgørelsens § 2.⁴ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med husdyrbruglovens § 76, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets afdeling for jordbrugsforhold, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁴ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

Indhold

1.	Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet	4
2.	Sagens oplysninger.....	4
2.1	Sagens forhistorie	4
2.2	Den påklagede afgørelse.....	5
2.2.1	Faglige vurderinger foretaget i forbindelse med revurderingen	8
2.3	Aalborg Kommunes bemærkninger til klagen.....	9
2.4	Nye oplysninger under sagens behandling	10
3.	Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse	12
3.1	Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger	12
3.1.1	Den juridiske ramme for revurderingen.....	12
3.1.2	Ammoniakdepositionen til kategori 1-natur	13
3.1.3	Fastsættelsen af fristen for overholdelse af totaldepositionskravet	16
3.2	Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger	22
3.2.1	Det tilladte dyrehold	22
3.3	Gebyr	22
3.4	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse.....	22

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 12. september 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af husdyrbrugets ejer, der er repræsenteret ved konsulent.

Klager har anført, at fristen for opfyldelse af totaldepositionskravet bør følge staldanlæggets restlevetid, som er 20 til 25 år, hvorfor kravet først bør opfyldes senest i 2039-2044. Klager har henvist til den daværende miljøministers svar på spørgsmål 50 i forbindelse med vedtagelsen af lovforslag nr. L12 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (fremsat den 6. oktober 2010). Det er på baggrund af ministerens svar klagers opfattelse, at afskrivningsperioden skal forstås som anlæggets levetid, der udløber, når anlægget er så nedslidt, at der skal foretages en renovering, der er så omfattende, at den er godkendelsespligtig. Med henvisning til en faglig vurdering foretaget for klager den 4. juli 2019 mener klager, at det kan lægges til grund, at staldanlægget kan anvendes til svineproduktion i 20 til 25 år endnu uden større investeringer. Såfremt det fastholdes, at totaldepositionskravet skal opfyldes inden udgangen af 2030, og der på dette tidspunkt mod forventning ikke er en teknologi til rådighed på rimelige vilkår, vil klager blive nødsaget til at tage staldene ud af drift, inden de er nedslidte. Dette har ifølge klager ikke været lovgivers hensigt.

Klager har desuden anført, at produktionstilladelsen skal gælde for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 31-113 kg, i stedet for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 30-100 kg, som anført af Aalborg Kommune. Klager har hertil anført, at slagtesvineproduktionen har været tilladt i mange år, og at der ved tilsyn foretaget før 2002 blev konstateret 4.600 til 5.000 slagtesvin, hvilket på dette tidspunkt var det tilladte dyrehold. Slagtesvinenes normvægt er imidlertid blevet forøget over tid, og det tilladte vægtinterval for de 4.600 slagtesvin bør i dag følge normvægten på 31-113 kg for gødningsregnskabsåret 2019/2020 i henhold til Landbrugsstyrelsens vejledning. Alternativt bør det tilladte dyrehold være 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 31-102 kg, som angivet i miljøgodkendelsen fra 2007, idet kommunen i 2018 traf afgørelse om bortfald af skift i dyretype. Når anmeldelsen ikke er udnyttet, må det således være miljøgodkendelsen fra 2007, der fastlægger det tilladte dyrehold.

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

Aalborg Kommune meddelte den 24. oktober 2007 miljøgodkendelse til et husdyrbrug på A 1 , 9240 Nibe.

Godkendelsen blev meddelt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33, og omfattede en produktion på 105 malkekøer (tung race), 25 småkalve (0-6 mdr. tung race), 95 årsopdræt (6-28 mdr. tung race) samt 4.600 slagtesvin (31-102 kg), svarende til 296,6 dyreenheder (DE).

Den 30. juni 2014 traf Aalborg Kommune afgørelse om ikke-godkendelsespligt ved skift i dyretype. Den tilladte husdyrproduktion var herefter

1.000 slagtesvin (30-100 kg), 16.359 smågrise (7,3-30 kg), 100 ammekøer (tung race), 25 småkalve (0-6 mdr. tung race) og 95 årsopdræt (6-28 mdr. tung race), svarende til 225,9 DE.

På baggrund af et tilsynsbesøg udført den 29. august 2018, traf Aalborg Kommune herefter den 17. september 2018 afgørelse om bortfald af skift i dyretype, idet anmeldelsen ikke var udnyttet. Kommunen nedskrev samtidig det tilladte dyrehold som følge af kontinuitetsbrud, da der ikke havde været kvæg på ejendommen i tre på hinanden følgende år.

2.2 Den påklagede afgørelse

Aalborg Kommune har den 16. august 2019 revurderet miljøgodkendelsen meddelt den 24. oktober 2007 til husdyrbruget på A 1, 9240 Nibe, idet husdyrbruget ikke lever op til kravet om maksimal totaldeposition af ammoniak til kategori 1-natur.

Det fremgår af afgørelsen, at Aalborg Kommune har vurderet, at der i nærheden af husdyrbruget er to kategori 1-naturområder. Begge er beliggende i Natura 2000-område nr. 15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Det nærmeste kategori 1-naturområde ligger ca. 390 meter nordøst for husdyrbruget og består af habitatnaturtypen 9190 Stilkegeskov og -krat på mager sur bund. Aalborg Kommune har foretaget en beregning af ammoniakdepositionen fra husdyrbruget til naturområdet, der viser, at totaldepositionen er 0,9 kg N/ha/år. Kommunen har ved beregningen fastsat ruheden for naturområdet til skov (s). Kommunen har ved fastsættelsen af totaldepositionskravet medregnet kumulation fra to andre husdyrbrug. Med henvisning til bestemmelsen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26, stk. 1, nr. 1,⁵ har kommunen konkluderet, at da der er flere end ét andet husdyrbrug i nærheden, må totaldepositionen med ammoniak fra husdyrbruget ikke overstige 0,2 kg N/ha/år. Totaldepositionskravet for stilkegeskoven er dermed ikke opfyldt.

Det andet kategori 1-naturområde ligger ca. 670 meter nordøst for husdyrbruget og er ifølge Aalborg Kommune af typen rigkær. Kommunen har beregnet, at totaldepositionen til dette område er 0,2 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens strengeste krav for totaldepositionen til kategori 1-natur, svarende til 0,2 kg N/ha/år, er dermed overholdt.

Af afgørelsen fremgår, at der ikke anvendes ammoniakreducerende virkemidler på husdyrbruget, og at Aalborg Kommune vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke findes proportionale teknologier. Kommunen har derfor i forbindelse med revurderingen fastsat en frist for opfyldelse af kravet om totaldeposition med udgangspunkt i den forventede restlevetid for

⁵ Bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

husdyrbrugets staldanlæg. Om fastsættelsen af restlevetiden fremgår af afgørelsen:

”Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning, at det centrale her vil være staldanlæggets afskrivningsperiode, der anses for at være imellem 15 og 20 år fra etableringen.

I nogle få og helt særlige situationer vil staldanlæggene imidlertid ikke være udtjent efter 15 til 20 år, og der vil herved efter omstændighederne kunne lides et betydeligt kapitaltab, hvis den normale afskrivningsperiode fastholdes.

Dette vil være tilfældet ved store staldanlæg af høj kvalitet og/eller hvor staldanlægget i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen, eller hvis der er ringe udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som vil kunne løse problemet.

Aalborg Kommune vurderer, at der samlet set er tale om staldanlæg, der i ringe grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen, men som med den løbende renovering har en god kvalitet.

Aalborg Kommune vurderer desuden, at der antageligvis er udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som vil kunne nedbringe ammoniakfordampningen fra staldanlæggene tilstrækkeligt til, at kravet om totaldeposition kan overholdes. Eksempelvis er der i de senere år sket stor udvikling inden for teknologi baseret på kemisk luftrensning, og det er sandsynligt, at der inden for den nærmere fremtid vil udvikles et lignende system til allerede eksisterende stalde.

På ovenstående grundlag vurderer Aalborg Kommune, at fristen for at efterkomme kravet om totaldeposition af ammoniak ikke bør forlænges ud over den normale afskrivningsperiode på mellem 15 og 20 år.

Staldanlæggene på A 1 er opført i hhv. 1972 (Stald 1) og 1992-93 (Stald 2). Ejer har oplyst, at begge anlæg er bygget i gode og robuste materialer som mursten og eternitplader, der har en lang levetid, og at der løbende er sket renoveringer på ydersiden af staldene, bl.a. blev taget på Stald 2 udskiftet i 2015, kort efter ejers overtagelse af ejendommen. Både facader og tage på staldene er i en god tilstand.

Indersiden af staldene er indrettet med produktionsarealer bestående af drænet gulv + spalter (33 % / 67 %), og er løbende blevet renoveret. Seneste store renovering fandt sted i 2015 i forbindelse med den lovpligtige udfasning af fuldspaltegulv, hvor der i stierne blev lagt nye betonspaltegulve i begge stalde. Ved denne renovering blev dele af det indvendige inventar ligeledes udskiftet. På baggrund af de løbende vedligeholdelser forventes det ikke at være nødvendigt, at renovere stalden inden for den nærmere fremtid.

Aalborg Kommunen vurderer, at restlevetiden skal tage udgangspunkt i tidspunktet for de seneste større renoveringer af staldanlæggene. Med baggrund i ejers oplysninger er disse foretaget i perioden 2015, hvor begge anlæg blev renoveret indvendigt, og taget på den nyeste del blev udskiftet.

Kommunen vurderer endvidere, at den forventede restlevetid for staldanlæggene er 15 år. Ved vurderingen lægges der særligt vægt på staldenes faktiske alder der ved revurderingstidspunktet er hhv. 47 og 28 år. Samt at taget på den nyeste del blev udskiftet i 2015. En mere detaljeret begrundelse findes i afsnit 1.2.

Der stilles vilkår til at kravet om totaldeposition med ammoniak til kategori 1-naturpunkter jf. skema 4, skal være opfyldt senest med udgangen af 2030, og der stilles vilkår til indsendelse af dokumentation for at kravet opfyldes.”

Af afgørelsens afsnit 1.2, der indeholder Aalborg Kommunes bemærkninger til det høringssvar, som klagers konsulent har fremsendt i forbindelse med høringen af udkastet til revurderingen og varslet om påbud om vilkårsændringer, fremgår følgende:

”Vi er enige i den vurdering, at der er tale om gode vedligeholdte bygninger og inventar, som rent fysisk kan holde i mange år endnu. Vi forstår imidlertid Miljøstyrelsens vejledning således, at det væsentligste i den sammenhæng er den økonomiske restlevetid, altså i hvor høj grad man kan forvente at bygning og inventar er afskrevet.

Vi har gennemgået den redegørelse, som din konsulent har indsendt og herunder også den præcisering, som vi modtog 15. august 2019. Vi har sammenholdt med noter fra vores tilsyn på ejendommen samt oplysninger fra weblager og BBR. Vi er uenig i de indsendte oplysninger vedr. byggetidspunkt for den nyeste stald, idet det fremgår af BBR, at den er opført i 1992-93.

Hvis man regner med en normal afskrivningstid for isolerede svinestalde på 25 år, så er selve bygningen Stald 1 således afskrevet for snart 20 år siden. Inventarets (dvs. forværker og skillerum) alder er ukendt, men det er ældre end 2015. Renovering af ventilation, foderanlæg og spaltegulve i 2015 kan efter vores vurdering begrunde en samlet restlevetid på ca. 10 år fra tidspunktet for renoveringen.

Stald 2 er ligeledes afskrevet, men fik dog nyt tag i 2015 og blev ligeledes renoveret i 2015. På den baggrund vurderer vi, at restlevetiden for stald 2 kan sættes til 15-20 år.

Samlet set vurderer vi derfor, at restlevetiden for anlægget kan sættes til 15 år.”

I forbindelse med revurderingen har Aalborg Kommune fastsat følgende vilkår, som er meddelt som påbud:

”Vilkår R1: Totaldeposition med ammoniak til kategori 1-natur må maksimalt være 0,2 kg N/ha årligt ved udgangen af 2030. Kategori 1-natur fremgår af bilag 1 og skema 4. Redegørelse og dokumentation for at kravet til ammoniakdeposition opfyldes skal indsendes til tilsynsmyndigheden inden udgangen af 2030.”

Endeligt har Aalborg Kommune i forbindelse med revurderingen ajourført miljøgodkendelsens vilkår 6, som følge af kommunens afgørelse af 17. september 2018 om bortfald af skift i dyretype og nedskrivning af dyreholdet:

Vilkår der ajourføres

Oprindeligt vilkår 6:
Husdyrbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 105 malkekøer (tung race), 25 småkalve (0-6 mdr. tung race), 95 årsopdræt (6-28 mdr. tung race), samt 4.600 slagtesvin (31-102 kg), svarende til i alt 296,6 DE (dyreenheder), jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen

Ajourført til

Nyt vilkår 6:
Husdyrbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 4.600 slagtesvin (30-100 kg) i staldsystemet drænet gulv + spalter (33 %/ 67%), svarende til i alt 105,44 DE.

2.2.1 Faglige vurderinger foretaget i forbindelse med revurderingen

I forbindelse med revurderingsprocessen har klager den 4. juli 2019 fået en konsulent til at udarbejde en redegørelse og foretage en vurdering af staldanlæggets restlevetid. Det fremgår heraf, at staldanlægget er opført i røde mursten i perioden fra 1972 til 1996, og at taget og ventilationen er udskiftet i 2015. Det er konsulentens vurdering, at der er tale om et stærkt og godt vedligeholdt råhus, der kan holde mange år endnu. Om inventaret fremgår videre, at dette løbende er vedligeholdt, og at der blandt andet i 2018 er opstillet et nyt vådfoderkar. Ud over ny ventilation er foderanlæg og spaltegulve løbende vedligeholdt. Det er konsulentens vurdering, at inventaret kan holde i mange år uden større investeringer. Samlet vurderer konsulenten, at staldanlægget kan anvendes til svineproduktion i 20-25 år endnu uden større investeringer.

Aalborg Kommune konstaterer herefter, at det af oplysningerne i BBR fremgår, at Stald 2 er opført i 1992. Aalborg Kommune anmoder derfor den 14. august 2019 en af kommunens bygningskonstruktører om at vurdere staldens alder. Kommunen anmoder desuden om en vurdering af, hvorvidt begge stalde har fået nyt tag i 2015.

Af bygningskonstruktørens redegørelse af 15. august 2019 fremgår det, at der blev givet byggetilladelse til Stald 2 den 21. september 1992, og at byggesagen blev endeligt afsluttet den 14. september 1995. Det er bygningskonstruktørens vurdering, at Stald 2 er opført i 1993 eller 1994, men mest sandsynligt i 1993. Ved vurderingen har konstruktøren lagt vægt på, at stalden ikke fremgår af luftfotos fra 1992. Stalden fremgår derimod af luftfotos fra 1995, men der ses ikke på dette tidspunkt tydelige tegn på, at det omkringliggende areal næsten lige har været en byggeplads. Konstruktøren vurderer desuden ud fra blandt andet rygningen på Stald 1, at taget på denne stald aldrig er blevet udskiftet, men at det sandsynligvis er blevet afrenset. Det kan ikke afvises, at taget på Stald 2 er blevet udskiftet, men konstruktøren finder det mest sandsynligt, at også dette tag blot er blevet afrenset samtidigt med taget på Stald 1.

Aalborg Kommune retter på baggrund af ovenstående henvendelse til klagers konsulent, som den 15. august 2019 oplyser, at Stald 2 muligvis er lidt ældre end fra 1996. Konsulenten fastholder dog, at taget på stalden blev udskiftet i 2015. I øvrigt oplyser han, at ventilationen i Stald 1 blev udskiftet i 2015, hvor fodercomputer og styring til vådfoderet ligeledes blev udskiftet. Selve vådfoderkaret blev udskiftet i 2018. Konsulenten er ikke bekendt med inventarets alder, men det er hans opfattelse, at det løbende er vedligeholdt.

2.3 Aalborg Kommunes bemærkninger til klagen

Aalborg Kommune har den 13. oktober 2019 i anledning af klagen bemærket, at restlevetiden er fastsat efter drøftelser med Miljøstyrelsen, som har erklæret sig enig med kommunen i, at restlevetiden ikke udelukkende handler om, hvor længe en bygning kan holde rent fysisk, men at økonomiske overvejelser i forhold til den driftsmæssige afskrivning og de teknologiske muligheder også er relevante. Kommunen har derfor blandt andet foretaget en vurdering af, hvorvidt der i bygningerne vil kunne produceres slagtesvin under samme forhold i 25 år.

Aalborg Kommune har desuden bemærket, at afskrivningsperioden ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning er 15 til 20 år fra staldanlæggets etablering, dog med undtagelse af nogle helt særlige situationer. Det er kommunens vurdering, at staldanlægget er gennemsnitligt, og at særligt den ene stald er af ældre dato. Vurderingen er baseret på oplysninger fra kommunens tilsynsbesøg, udtalelser fra kommunens bygningskonstruktør, samt redegørelsen fra klagers konsulent og uddybende svar fra konsulenten på kommunens supplerende spørgsmål hertil.

Aalborg Kommune har som bilag til kommunens bemærkninger til klagen medsendt billeder af staldbygningerne taget af kommunens tilsynsmedarbejder den 20. juni 2019.

Om det tilladte dyrehold har Aalborg Kommune bemærket, at klager blev partshørt i forbindelse med kommunens afgørelse i 2018 om bortfald af anmeldelse om skift i dyretype og nedskrivning af dyreholdet, men at kommunen ingen bemærkninger modtog fra klager. Det er korrekt, som anført af klager, at der før 2002 blev produceret 4.600 til 5.000 slagtesvin, men at antallet af slagtesvin og vægtintervallet for disse sidenhen er fastsat i miljøgodkendelsen fra 2007 og efterfølgende afgørelser. Det er således kommunens vurdering, at der skal tages udgangspunkt i disse afgørelser, uafhængigt af produktionen på husdyrbruget forud for 2007.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 18. juni 2020 i forbindelse med sagens behandling anmodet Aalborg Kommune om at oplyse, hvorvidt det er kommunens vurdering, at den renovering, der blev gennemført i 2015, var godkendelsespligtig.

Aalborg Kommune har hertil den 23. juni 2020 oplyst, at kommunen ved et ikke-fysisk tilsyn i 2013 på baggrund af gødningsregnskaber registrerede, at slagtesvinene gik på fuldspaltegulve. Desuden gik slagtesvinene på fuldspaltegulve ved et fysisk tilsyn i 2015, hvor en ny ejer havde overtaget ejendommen og var i gang med renovering og oprydning.

I 2014 traf kommunen afgørelse om ikke-godkendelsespligtigt skift i dyretype, i hvilken forbindelse klager indsendte beregninger, som viste ændringen fra 4.600 slagtesvin på fuldspaltegulv til 1.000 slagtesvin på drænet gulv/spalter og ca. 16.000 smågrise på delvist spaltegulv. Klager oplyste på dette tidspunkt, at der ikke skulle foretages godkendelsespligtige ændringer.

Herefter registrerede kommunen ved et tilsyn i 2018 på baggrund af gødningsregnskaber, at slagtesvinene gik på delvist spaltegulv. Idet fuldspaltegulve til slagtesvin pr. 1. juli 2015 skulle ændres til stier med fast eller drænet gulv som følge af nye lovkrav, og da Miljøstyrelsen inden for visse rammer anså denne ændring for ikke at udløse godkendelsespligt,⁶ var det kommunens vurdering, at den gennemførte ændring ikke udløste godkendelsespligt.

Aalborg Kommune har afslutningsvis bemærket, at anmeldelsen om skift i dyretype fra 2014 ikke blev udnyttet for så vidt angår ændringen i dyreholdet, men at ændringen i gulvtypen formentligt blev gennemført i 2014-2015 som oplyst af klager samt dokumenteret af denne ved køb af beton.

⁶ Miljøstyrelsens vejledning om godkendelsespligt, 21. marts 2017, link; https://old-wiki.mst.dk/Husdyrvejledning.Godkendelsespligt.aspx#Husdyrvejledning.Godkendelsespligt++Vurdering_Særligt_om_ændringer_pga_nye_lovkrav_om_dyrevelfærd_9.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 24. juni 2020 anmodet Aalborg Kommune om at oplyse, hvorvidt der er foretaget ændringer i gyllekummerne i forbindelse med renoveringen af staldgulvene i 2015. Kommunen har samme dag hertil svaret, at kommunen ikke er bekendt med, hvorvidt der er foretaget ændringer i gyllekummerne.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har herefter den 24. juni 2020 anmodet klager om nærmere at redegøre for renoveringen i 2015. Klager har hertil oplyst, at klager overtog ejendommen som en "fallitejendom", og at der i forbindelse med renoveringen i 2015 blev udlagt nye betonelementer i begge stalde, hvorefter staldgulvene består af 1/3 fast gulv og 2/3 spalter. Der blev ikke foretaget ændringer i gyllekummerne, og der er gyllekumme under hele staldarealet. Al inventar i begge stalde blev udskiftet i forbindelse med renoveringen, og staldene har fået nyt ventilationsanlæg, nyt foderanlæg og nye vægventiler, ligesom taget på den nyeste stald er blevet udskiftet. Det er på den baggrund klagers vurdering, at staldanlægget først er udtjent om 25 år.

Den 4. september 2020 har klager supplerende oplyst, at de eksisterende betonspaltegulve blev fjernet i forbindelse med renoveringen i 2015, idet de blev erstattet af nye i 2/3 af stierne. Betonspalterne i den sidste tredjedel af stierne blev overstøbt med beton, således at staldgulvet efter renoveringen fremstår med 1/3 fast gulv. Der blev ikke i forbindelse med renoveringen ændret i kanaludformningen, og der er derfor fortsat fuld kanaldybde under det fulde areal i stierne. Renoveringen blev foretaget som følge af ny lovgivning om dyrevelfærd, hvorefter stier med fuldspaltegulve skulle ændres til stier med fast eller drænet gulv.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 7. september 2020 anmodet Aalborg Kommune om at fremsende kommunens eventuelle bemærkninger til klagers oplysninger af 24. juni og 4. september 2020.

Aalborg Kommune har den 15. september 2020 svaret, at det på baggrund af kommunens tilsyn og de fremsendte fotos er kommunens vurdering, at alle stier er blevet ændret, idet de eksisterende betonspaltegulve er blevet fjernet og erstattet med nye drænedede gulve i 2/3 af stierne samt overstøbt med beton i 1/3 af stierne. Kommunen finder det sandsynligt, at der ikke i forbindelse med renoveringen er ændret i kanaludformningen, og at der derfor fortsat er fuld kanaldybde under det fulde areal i stierne, men kommunen har ikke ved fysisk tilsyn konstateret, om det forholder sig således.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har følgende medlemmer af Miljø- og Fødevarerklagenævnet deltaget: Birgitte Egelund Olsen (formand), landsdommerne Norman E. Cleaver og Henrik Twilhøj, og de sagkyndige medlemmer Esben Oddershede og Keld Mortensen.

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.1.1 Den juridiske ramme for revurderingen

Det følger af husdyrbruglovens § 39, stk. 1, at tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug, der er godkendt eller tilladt efter lovens §§ 16 a eller 16 b, medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening. Tilsynsmyndigheden kan endvidere meddele påbud, hvis husdyrbruget skønnes at indebære en nærliggende risiko for væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold.

Tilsynsmyndigheden må dog i henhold til husdyrbruglovens § 40, stk. 1, som udgangspunkt ikke meddele påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse eller tilladelse. Når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af godkendelsen eller tilladelsen, kan tilsynsmyndigheden ændre vilkårene i en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b ved påbud eller nedlægge forbud imod fortsat drift, jf. § 39, jf. § 41.

Det følger af husdyrbruglovens § 43 a, stk. 1, at lovens §§ 39-41 også finder anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 og 12 eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse.

De nærmere regler om, hvordan sager om revurdering skal behandles, er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.⁷

Det følger af bekendtgørelsens § 39, stk. 2, at husdyrbrug, der er godkendt efter kapitel 5 i lov om miljøbeskyttelse, og som ikke er IE-husdyrbrug, alene skal revurderes, såfremt husdyrbruget ikke lever op til krav om totaldeposition af ammoniak efter bekendtgørelsens §§ 26 og 27, dvs. totaldeposition i forhold til kategori 1 og 2-natur. Revurderingen omfatter alene dette forhold.

Af bekendtgørelsens § 39, stk. 3 følger, at kommunalbestyrelsen foretager den første regelmæssige revurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt, og herefter hvert tiende år.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 7, at for husdyrbrug, der på tidspunktet for revurderingen ikke lever op til krav om totaldeposition for ammoniak efter §§ 26 og 27, skal kommunalbestyrelsen ved revurderingen sikre, at

⁷ Bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

disse krav overholdes, og at de nødvendige vilkår meddeles som påbud, jf. husdyrbruglovens § 39, jf. § 41, herunder ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik på tidspunktet for revurderingen. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke finder grundlag for at påbyde totaldepositionskravet opfyldt på tidspunktet for revurderingen, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en frist for kravets overholdelse under hensyn til den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg.

Det følger således af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med revurderingen skal vurdere, om der findes tilgængelig teknik, der vil kunne implementeres på husdyrbruget, hvorved totaldepositionskravet vil kunne overholdes. I så fald skal kommunalbestyrelsen ved påbud fastsætte vilkår om implementering af BAT, herunder fastsætte en frist for påbudets efterlevelse. Kun i de tilfælde, hvor der ikke findes tilgængelig teknik på tidspunktet for revurderingen, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en frist for totaldepositionskravets overholdelse.

Kommunalbestyrelsens afgørelse om revurdering skal resultere i en afgørelse, hvor vilkårene i den oprindelige godkendelse enten skærpes ved påbud, eller hvor kommunalbestyrelsen ikke finder anledning til at skærpe vilkårene. En revurdering kan derimod ikke indebære en udvidelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der kan medføre forøget forurening, idet en revurderingsafgørelse ikke er en ny godkendelsehandling.⁸

3.1.2 Ammoniakdepositionen til kategori 1-natur

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26 fastsætter følgende krav til ammoniakdepositionen til kategori 1-natur:

”§ 26. Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug må depositionen af ammoniak fra husdyrbruget (stald og lagre) inklusiv det ansøgte (totaldeposition) til kategori 1-natur maksimalt være følgende, jf. dog § 28:

- 1) 0,2 kg N pr. ha pr. år, hvis der er flere end 1 andet husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.
- 2) 0,4 kg N pr. ha pr. år, hvis der er 1 andet husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.
- 3) 0,7 kg N pr. ha pr. år, hvis der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 2.

⁸ Jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 27. oktober 2009 i sagsnr. MKN-104-00012.

Stk. 2. Antallet af husdyrbrug i nærheden, jf. stk. 1, nr. 1-3, opgøres som en summering af

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Stk. 3. Hvorvidt et eller flere husdyrbrug skal medtages efter stk. 1, jf. stk. 2, fastlægges ud fra afstanden mellem det mest kritiske naturpunkt og et centrum for det eller de pågældende husdyrbrug, samt det eller de pågældende husdyrbrugs emission af NH₃-N:

- 1) For husdyrbrug omfattet af en godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b i husdyrbrugloven eller en godkendelse efter §§ 11 eller 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug fastlægges emissionen samt et vægtet centrum ud fra oplysninger i godkendelsen eller tilladelsen om emissionen fra de enkelte staldafsnit på husdyrbruget.
- 2) For andre husdyrbrug end nævnt i nr. 1 fastlægges et centrum for punktkilden ud fra et arealvægtet gennemsnit af bygningsarealet, der anvendes til dyrehold, ud fra tilgængelige oplysninger om bygningsarealet og den lovlige produktion. Emissionens størrelse fastlægges ud fra
 - a) emissionen i en scenarieberegning, der er foretaget som led i en tilladelse efter § 10 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, eller
 - b) den ammoniakemission for det pågældende dyrehold og staldsystem, der er fastsat i de aktuelle normtal, der er udarbejdet af Aarhus Universitet.”

Kategori 1-natur er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, nr. 1, defineret som følger:

”Kategori 1-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, jf. § 7, stk. 1, nr. 1, i husdyrbrugloven, der fremgår af bilag 3, pkt. D, uanset størrelse, hvis de er beliggende inden for et Natura 2000-område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.”

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at Aalborg Kommune har vurderet, at nærmeste kategori 1-naturområde er beliggende 390 meter nordøst for husdyrbruget, og består af habitatnaturtypen 9190 Stilkegeskov og -krat på mager sur bund. Kommunen har i et udvalgt naturpunkt nærmest husdyrbruget beregnet en totaldeposition af ammoniak fra husdyrbruget på 0,9 kg N/ha/år. Kommunen har i beregningen fastsat ruheden for naturarealet til skov (s), og ved fastsættelsen af totaldepositionskravet har kommunen medregnet kumulation fra to andre husdyrbrug. Den af kommunen fastsatte ruhed af oplandet fremgår ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har kontrolleret Aalborg Kommunes beregning, og nævnets beregning viser, at totaldepositionen af ammoniak fra den ansøgte drift til stilkegeskoven er 0,8 kg N/ha/år. Nævnet er således enig med kommunen i, at husdyrbruget ikke lever op til kravet om en maksimal totaldeposition på 0,2 kg N/ha/år til nærmeste kategori 1-natur, jf. § 26, stk. 1, nr. 1, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved beregningen af ammoniakdepositionen vurderet, at ruheden for oplandet bør fastsættes til landbrugsland (1), idet mindre end 50 % af strækningen fra stald/lager til kategori 1-naturområdet er skov.⁹ Nævnet har ikke herudover fundet grundlag for at tilsidesætte Aalborg Kommunes beregning af ammoniakdepositionen på kategori 1-naturområdet stilkegeskov. Nævnet har endvidere ikke fundet grundlag for at tilsidesætte kommunens fastsættelse af totaldepositionskravet på 0,2 kg N/ha/år, idet der skal medregnes kumulation fra mindst to andre husdyrbrug.

⁹ [https://oldwiki.mst.dk/\(X\(1\)S\(of41j3zsqnxtidi55vxb3etu3\)\)/GetFile.aspx?File=/Faglige%20dokumenter/Naturpibog06032007.pdf](https://oldwiki.mst.dk/(X(1)S(of41j3zsqnxtidi55vxb3etu3))/GetFile.aspx?File=/Faglige%20dokumenter/Naturpibog06032007.pdf).

3.1.3 Fastsættelsen af fristen for overholdelse af totaldepositionskravet

Forud for vedtagelsen af ændringen af husdyrbrugloven den 10. februar 2011 var beskyttelsesniveauet for ammoniak fastlagt som et krav om en maksimal merdeposition til en række beskyttede naturtyper oplistet i lovens § 7, stk. 1.¹⁰

Med lovforslag nr. L12 som fremsat den 6. oktober 2010 blev det foreslået at ændre husdyrbruglovens definition af beskyttede naturtyper og opdele naturtyperne i to kategorier omfattende henholdsvis bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder og bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.¹¹ Samtidigt blev det foreslået at skærpe beskyttelsesniveauet betydeligt, således at naturtyperne fremadrettet ville blive reguleret af et krav om en maksimal totaldeposition i stedet for kravet om en maksimal merdeposition.¹²

Det nye krav skulle gennemføres i forbindelse med godkendelser, tilladelser og revurderinger. Af lovforslagets almindelige bemærkninger (afsnit 3.1.2.2. Ændring til krav til totaldeposition) fremgår således:

”Såfremt husdyrbruget ansøger om godkendelsespligtige udvidelser eller ændringer inden der er forløbet 8 år, vil det fulde depositionskrav skulle opfyldes i forbindelse med den pågældende ansøgning.

[...]

Ved en regelmæssig revurdering, hvor husdyrbruget ikke har foretaget godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser, dvs. falder uden for førnævnte situation, er det hensigten at fastsætte i medfør af § 34, stk. 2, at totaldepositionen ved revurdering skal leve op til et krav, der er baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT-kravet) for den pågældende type husdyrbrug på tidspunktet for revurderingen, også selvom dette krav er forskellig fra totaldepositionskravet for den pågældende naturtype (kategori 1-, henholdsvis kategori 2-natur). Som for godkendelser vil BAT-kravet kunne indebære, at krav til totaldeposition kan være skærpet set i forhold til totaldepositionskravet fastlagt i bekendtgørelse. Dette er i harmoni med den almindelige praksis ved revurderinger, hvor bl.a. vilkår om BAT inddrages i respekt for de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet. Uanset niveauet for BAT vil totaldepositionskravet

¹⁰ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

¹¹ Lovforslaget kan tilgås på Folketingets hjemmeside: <https://www.ft.dk/samling/20101/lovforslag/L12/index.htm>.

¹² Ved deposition forstås afsætningen af ammoniak på naturområdet. Ved totaldeposition forstås depositionen fra hele husdyrbruget, mens der ved merdeposition forstås forøgelse af depositionen som følge af en ansøgt ændring eller udvidelse.

skulle være opfyldt efter en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen i den enkelte sag.

[...]

I forbindelse med revurderingen er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vurdere vilkårene i godkendelsen. Vurderingen tager udgangspunkt i de gældende beskyttelsesniveauer, der foreligger på tidspunktet for revurderingen, og i vurderingen skal kommunalbestyrelsen yderligere inddrage proportionalitetsprincippet.

Med reglerne om at gennemføre skærpelsen af ammoniakkravet successivt vil der i stor udstrækning være taget højde for proportionalitetsprincippet. Herved vil behovet for individuelle vurderinger af proportionaliteten blive mindsket, men proportionalitetsbetragtninger skal fortsat inddrages i den konkrete vurdering. Med det foreslåede sikres der således en forudsigelighed for erhvervet og for miljøet”

Om udgangspunktet for beregningen af den frist, der i forbindelse med en revurdering skal fastsættes for opfyldelsen af totaldepositionskravet, fremgår følgende af betænkning over lovforslaget afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 3. februar 2011:¹³

”I forbindelse med udmøntning af loven vil der blive iværksat et vejledningsarbejde, som bl.a. vil indeholde retningslinjer for, hvorledes fristen for opfyldelse af totaldepositionskravet skal fastsættes ved revurderinger. Det vil i den forbindelse blive overvejet, om den typiske levetid på 15 til 20 år for et staldanlæg i visse situationer bør forlænges op til 25-30 år, efter staldanlæggene er etableret, for at tage hensyn til allerede foretagne investeringer på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse.”

Endvidere fremgår af miljøministerens svar af 10. december 2010 på spørgsmål 50 fra Miljø- og Planlægningsudvalget:¹⁴

”Ved afskrivningsperiode forstås levetiden for anlægget. Staldanlægget er den største enkeltstående anlægsinvestering for et husdyrbrug, og har en levetid på cirka 15-20 år. Indenfor 15-20 år vil anlægget typisk være så nedslidt, at der skal foretages en renovering, der vil være så omfattende, at den vil være godkendelsespligtig. Det er hensigten at lægge anlæggets levetid til grund som en klar rettesnor for kommunerne ved vurdering af proportionalitet.

¹³ Jf. betænkningens afsnit 3.3. Udtalelse fra miljøministeren om Revurderinger og fastsættelse af frist for totaldepositionskrav, link: https://www.ft.dk/ripdf/samling/20101/lovforslag/112/20101_112_betaenkning.pdf.

¹⁴ Besvarelsen kan tilgås på Folketingets hjemmeside, link: <https://www.ft.dk/samling/20101/lovforslag/112/spm/50/svar/765120/932862/index.htm>.

[...]

Hensigten med ammoniakreglerne er bl.a., at husdyrbrug, der ligger uhen-sigtsmæssigt placeret, skal have god tid til at finde egnede placeringer for videre udvikling af deres produktion.

Det er afgørende for mig, at de få husdyrbrug, der vil opleve en skærpet regulering har god tid til at indstille sig. Tidspunktet for fastsættelsen af kravet om totaldeposition vil derfor kunne tilpasses husdyrbrugets tekno-logiske muligheder og levetid på staldanlæggene.”

Af Miljøstyrelsens efterfølgende husdyrvejledning fremgår følgende om udgangspunktet for fristens fastsættelse:¹⁵

”Ved en regelmæssig revurdering, hvor husdyrbruget ikke har foretaget godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser, skal husdyrbruget leve op til et krav, der er baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT-kravet) for den pågældende type husdyrbrug på tidspunktet for revurderingen, også selvom dette krav er forskellig fra totaldepositionskravet for den pågæl-dende naturtype (kategori 1-natur, henholdsvis kategori 2-natur).

Som for godkendelser vil BAT-kravet kunne indebære, at krav til totalde-position kan være skærpet set i forhold til totaldepositionskravet fastlagt i bekendtgørelse. Dette er i harmoni med den almindelige praksis ved revur-deringer, hvor bl.a. vilkår om BAT inddrages i respekt for de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet.

Uanset niveauet for BAT vil totaldepositionskravet skulle være opfyldt ef-ter en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen i den enkelte sag.

Da de teknologiske muligheder inden for proportionalitetsprincippet ved selve revurderingen må antages at være fuldt udnyttet, skal der ved fastsæt-telse af frist for opfyldelse af det fulde totaldepositionskrav tages udgangs-punkt i den forventede levetid for staldanlægget på normalt 15 til 20 år. Det betyder, at i sådanne tilfælde skal totaldepositionskravet som udgangspunkt først opfyldes helt, når de godkendte staldanlæg er udtjent efter normalt 15 til 20 år.

I nogle få og helt særlige situationer vil staldanlæggene imidlertid ikke være udtjent efter 15 til 20 år, og da fastlæggelse af et totaldepositionskrav skal være opfyldt inden for anlæggets levetid på 15-20 år vil det derfor betyde, at de pågældende landmænd kan lide et betydeligt kapitaltab. Det

¹⁵ https://oldwiki.mst.dk/Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20natur-omr%C3%A5der.ashx#Husdyrvejledning.Individuelt+krav+for+natur+omr_c3_a5der+-+Vurde-ring_Undtagelser_fra_krav_om_totaldeposition_p%C3%A5_kategori_B-natur_og_kategori_C-natur_8

skønnes på landsbasis at være relevant for ca. 25-50 husdyrbrug, hvor totaldepositionskravet i forbindelse med revurderinger forventes at være problematisk. Der er i de situationer behov for, at kommunerne kan fastsætte en frist for opfyldelse af totaldepositionskravet, der er længere end de typiske 15 til 20 år. For nogle af disse husdyrbrug vil det være hensigtsmæssigt, hvis fristen kan forlænges i op til 30 år efter staldanlæggene er etableret svarende til typisk 22 år efter den 1. revurdering.

Såfremt et eller begge af nedenstående forhold taler for det, kan fristen forlænges i op til 30 år efter staldanlæggene er etableret:

- Hvis staldanlæggene forventes at have en betydelig produktionsmæssig værdi efter 15-20 år. Dette vil være gældende ved store staldanlæg af høj kvalitet og/eller hvor staldanlægget i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen. Hvis der derimod er tale om meget specialiserede staldanlæg, som er vanskelige at ombygge, taler det imod anvendelsen af en længere frist.
- Hvis der kun er ringe udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som kunne løse problemet. Dette vil f.eks. gælde i naturligt ventilerede staldanlæg baseret på dybstrøelse. Dette vil typisk være relevant for staldanlæg til opdræt og ungtyre på store kvægbrug.”

Det anførte er videreført i den gældende husdyrvejledning.¹⁶

Et flertal af Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer finder, at det på baggrund af ovenstående må lægges til grund, at der i en sag som den nærværende, hvor der er tale om et husdyrbrug, der er omfattet af en miljøgodkendelse meddelt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven § 33, og hvor husdyrbruget på tidspunktet for revurderingen ikke lever op til kravet om totaldeposition for ammoniak til kategori 1-natur, som udgangspunkt skal fastsættes en frist for kravets overholdelse. Denne frist skal fastlægges ud fra en vurdering af den forventede restlevetid for husdyrbrugets staldanlæg. Restlevetiden skal i den forbindelse regnes fra husdyranlæggets etablering, medmindre der er gennemført renoveringer, der er så omfattende, at de er godkendelsespligtige, således at renoveringen kan sidestilles med en etablering.¹⁷

¹⁶ Jf. Miljøstyrelsens vejledning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 16, §§ 39-41, Husdyrbrugloven §§ 40, 41 og 43 a, Revurdering af godkendelser, 27. marts 2020, version 4, link: <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/16-revurdering-af-godkendelser/>.

¹⁷ Se tilsvarende i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 22. december 2015 i sagsnr. NMK-135-00030.

Det fremgår af sagens oplysninger, at klager har gennemført en renovering af begge staldbygninger i 2015, uden at klager forinden har ansøgt om godkendelse hertil. Aalborg Kommune har efterfølgende på baggrund af tilsynsbesøg vurderet, at den gennemførte renovering ikke var godkendelsespligtig.

Idet den gennemførte renovering ikke har været godkendelsespligtig, kan renoveringen ikke sidestilles med en etablering.¹⁸ Flertallet finder herefter, at fristen for overholdelse af totaldepositionskravet på 0,2 kg N/ha/år til kategori 1-naturområdet stilkegeskov må fastsættes med udgangspunkt i tidspunktet for staldanlæggets etablering, det vil sige henholdsvis 1972 (Stald 1) og 1992-93 (Stald 2).

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at Aalborg Kommune har vurderet, at fristen for at efterkomme totaldepositionskravet ikke bør forlænges ud over den normale afskrivningsperiode på 15 til 20 år. Kommunen har begrundet vurderingen med, at der samlet set er tale om staldanlæg, der i ringe grad er fleksible i forhold til anvendelsen, men som med den løbende renovering har en god kvalitet. Dertil kommer, at der er udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som vil kunne nedbringe ammoniakfordampningen tilstrækkeligt til, at kravet vil kunne overholdes.

Flertallet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Aalborg Kommunes vurdering af, at der ikke er grundlag for at forlænge fristen for at efterkomme totaldepositionskravet ud over den normale afskrivningsperiode på mellem 15 og 20 år. Flertallet har i sin vurdering lagt vægt på, at staldanlægget ikke kan forventes at have en betydelig produktionsmæssig værdi efter 15 til 20 år, idet der er tale om et staldanlæg i almindelig god stand med en sædvanlig størrelse i forhold til det godkendte dyrehold på 4.600 slagtesvin og sammenholdt med øvrige slagtesvinebesætninger i Danmark. Flertallet har endvidere lagt vægt på, at anlægget ikke i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen. Staldanlægget er således et meget typisk og gennemsnitligt staldanlæg til slagtesvin i Danmark, og staldanlæggets kvalitet er ikke ekstraordinær sammenlignet med andre staldanlæg til slagtesvin, som løbende er renoveret. Det er således flertallets vurdering, at der i nærværende sag ikke er tale om en *helt særlig situation*, hvorfor den normale afskrivningsperiode må fastholdes.

¹⁸ Jf. bemærkningerne til § 11, stk. 2, i L 55 Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som fremsat den 26. oktober 2006 og Miljøstyrelsens vejledning ”Særligt om pligt til godkendelse eller tilladelse”, 13. september 2018, version 4, link; <https://husdyrvejledning.mst.dk/kom-godt-i-gang/saerligt-om-godkendelsespligt-og-tilladelseskrav/>. Se herom tillige Miljøklagenævnets afgørelse af 27. april 2009 i sagsnr. MKN-130-00161.

Da flertallet ikke finder grundlag for at forlænge fristen for at efterkomme totaldepositionskravet ud over den normale afskrivningsperiode på mellem 15 og 20 år fra tidspunktet for staldanlæggets etablering, skal kravet om en maksimal totaldeposition på 0,2 kg N/ha/år til kategori 1-naturområdet opfyldes allerede nu, jf. husdyrbruglovens § 39 og § 41, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 7. Henset til, at klager ved Aalborg Kommunes afgørelse er blevet stillet i udsigt, at totaldepositionskravet først skal være opfyldt ved udgangen af 2030, ændrer flertallet imidlertid vilkår R1 i revurderingen, således at fristen for at opfylde kravet forlænges til udgangen af 2021. Klager får herved tid til at undersøge, udvælge og implementere ammoniakreducerende teknologier.

Flertallet bemærker, at idet totaldepositionskravet burde opfyldes nu, har flertallet ikke foretaget en nærmere vurdering af, hvorvidt der findes tilgængelig ammoniakreducerende teknologi, der ville være proportionelt at implementere på husdyrbruget.

Flertallet bemærker i øvrigt, at det forhold, at der på husdyrbruget i 2015 er gennemført en renovering af staldanlægget, ikke kan føre til et andet resultat. Det fremgår således af forarbejderne til ændringsloven, at det var lovgivers hensigt at skærpe beskyttelsesniveauet for bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden derved at ramme de husdyrbrug, der på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse allerede var godkendt, og havde foretaget investeringer i henhold til de tidligere gældende regler, unødigt hårdt. Idet investeringerne er foretaget *efter* ændringslovens ikrafttrædelse den 15. marts 2011, må klager på renoveringstidspunktet have været bekendt med reglerne om totaldepositionskravet til kategori 1-natur.

Et mindretal af Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer (Esben Odershede) finder, at Aalborg Kommunes afgørelse skal ophæves og hjemvises, da staldanlæggets forventede restlevetid er længere end de anførte 15-20 år. Mindretallet har i sin vurdering lagt vægt på, at der i overensstemmelse med intentionen bag loven ved fastsættelsen af fristen skal tages udgangspunkt i staldanlæggets konkrete forventede levetid, herunder hvilke værdier anlægget afspejler, samt hvornår de er afskrevet. Det er mindretallets opfattelse, at Aalborg Kommune ved fastsættelsen af husdyrbrugets forventede restlevetid skal inddrage anlæggets fysiske tilstand, herunder løbende vedligehold med henblik på iagttagelse af dyrevelfærdskrav og øvrige lovkrav, samt anlæggets belåning og regnskabsmæssige værdi. Mindretallet er enig med kommunen i, at der ved fastsættelsen af fristen skal indgå den renovering, der fandt sted i 2015. Mindretallet finder, at der i det konkrete tilfælde ikke er tale om en investering, der er foretaget for at forlænge afskrivningsperioden.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets øvrige bemærkninger

3.2.1 Det tilladte dyrehold

Klager har anført, at produktionstilladelsen skal gælde for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 31-113 kg, alternativt for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 31-102 kg, og at tilladelsen således ikke skal gælde for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 30-100 kg, som anført af Aalborg Kommune.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Aalborg Kommune den 24. oktober 2007 meddelte en miljøgodkendelse til en produktion af 105 malkekøer (tung race), 25 småkalve (0-6 mdr. tung race), 95 årsopdræt (6-28 mdr. tung race) og 4.600 slagtesvin (31-102 kg). Det fremgår videre, at kommunen den 30. juni 2014 traf afgørelse om ikke-godkendelsespligtigt skift i dyretype, hvorefter den tilladte husdyrproduktion var 1.000 slagtesvin (30-100 kg), 16.359 smågrise (7,3-30 kg), 100 ammekøer (tung race), 25 småkalve (0-6 mdr. tung race) og 95 årsopdræt (6-28 mdr. tung race). Endeligt fremgår det, at kommunen den 17. september 2018 traf afgørelse om bortfald af skift i dyretype, idet anmeldelsen om skift i dyretype ikke var udnyttet. Kommunen nedskrev samtidig det tilladte dyrehold som følge af kontinuitetsbrud, idet der ikke havde været kvæg på ejendommen i tre på hinanden følgende år

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på den baggrund, at produktionstilladelsen skal gælde for 4.600 slagtesvin i vægtintervallet 31-102 kg. Nævnet har herved lagt vægt på, at Aalborg Kommune den 17. september 2018 har truffet afgørelse om bortfald af skift i dyretype, hvorefter det tilladte dyrehold følger af miljøgodkendelsen fra 24. oktober 2007, dog med undtagelse af den del af dyreholdet, der er bortfaldet som følge af kontinuitetsbrud. Nævnet ændrer i overensstemmelse hermed det i revurderingen ajourførte vilkår 6.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster Aalborg Kommunes afgørelse af 16. august 2019 om revurdering af miljøgodkendelse til et svinebrug på A 1 , 9240 Nibe, med følgende ændringer:

Vilkår R1 ændres til:

”Totaldeposition med ammoniak til kategori 1-natur må maksimalt være 0,2 kg N/ha årligt ved udgangen af 2021. Kategori 1-natur fremgår af bilag 1 og skema 4 i revurderingen. Redegørelse og dokumentation for, at kravet til ammoniakdeposition opfyldes, skal indsendes til tilsynsmyndigheden ved udgangen af 2021.”

Desuden ændres vilkår 6 til:

”Husdyrbruget tillades drevet med et dyrehold på maksimalt 4.600 slagtesvin (31-102 kg) i staldsystemet drænet gulv + spalter (33 % / 67 %), svarende til i alt 108,6 DE.”

Stadfæstet ved Vestre Landsrets dom af 28. juni 2022.